

*Нечаєв В. Е.,**ад'юнкта кафедри адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності**Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ПРОЦЕДУРА НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ

Анотація. Стаття присвячена висвітленню процедури публічних послуг, що надаються Національною поліцією України у сфері обігу зброї. Розглядаються стадії зазначеної процедури у сфері обігу зброї.

Ключові слова: послуга, зброя, стадії, процедура, публічні послуги, що надаються національною поліцією України у сфері обігу зброї.

Постановка проблеми. Правове регулювання відносин Національної поліції України з фізичними та юридичними особами є однією з актуальних проблем українського суспільства. За результатами проведення аудиту щодо стану залучення плати за послуги, що надавались органами та підрозділами Національної поліції України до спеціального фонду державного бюджету та ефективності їхнього використання згідно з функціональними повноваженнями протягом 2016 року, Колегією Рахункової палати зроблено висновок, що розпочата керівництвом Національної поліції України робота стосовно унормування й тарифікації системи платних послуг, виконана з суттєвими помилками та окремими порушеннями законодавства. Аудитори констатували, що за перевірений період Міністерство внутрішніх справ (далі – МВС) надавало пріоритет максимальному отриманню доходів від системи платних послуг, залишаючи без вирішення проблеми якості та здешевлення їхньої вартості для населення. Так, у 2016 році були отримані понадпланові надходження за платні послуги на суму понад 632 мільйони гривень, з яких близько 254 мільйони гривень було відібрано для подальшого перерозподілу на розсуд керівництва, серед них понад 13 мільйонів гривень – з порушенням принципів програмно-цільового методу в бюджетному процесі [1].

Мета статті - визначити процедури публічних послуг, що надаються національною поліцією України у сфері обігу зброї.

У цій статті пропонуємо розглянути теоретичний та практичний аспект владно-управлінської діяльності Національної поліції України у сфері обігу зброї, щодо здійснення провадження, спрямованого на оформлення дозволу стосовно виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної й холодної зброї.

Аналіз чинного законодавства, що стосується повноважень Національної поліції України, які здійснюють дозвільну систему, дає змогу виділити такі основні стадії дозвільного провадження:

- 1) порушення дозвільного провадження (підставами є подання заяви особою, зацікавленою в одержанні дозволу);
- 2) безпосереднє вивчення компетентним органом публічної адміністрації поданих документів або обстеження приміщень, речей щодо відповідності їх вимогам дозвільної системи;
- 3) прийняття рішень;
- 4) оскарження та опротестування прийнятих рішень (факультативна);
- 5) виконання прийнятого рішення (видавання дозволу).

Розглянемо їх детальніше.

Перша стадія порушення дозвільного провадження починається з подання особою чи органом, зацікавленими в одержанні відповідного дозволу, заяви до відповідного підрозділу Національної поліції України у сфері обігу зброї.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-12 «Про право власності на окремі види майна», правом на придбання мисливської гладкоствольної зброї користуються громадяни України, які досягли 21-річного віку, мисливської нарізної зброї – 25-річного віку, холодної та пневматичної зброї – 18-річного віку. Кількість зброї, яку може мати громадянин України, не обмежена, однак власник повинен забезпечити її належне зберігання. У разі наявності трьох і більше одиниць вогнепальної, пневматичної зброї, арбалетів у приміщенні (будинку, квартира тощо) або сейфі (шафа), місце їхнього зберігання має бути обладнаним охоронною сигналізацією (автономною або з виводом на пульт централізованої охорони органів внутрішніх справ) [2].

Слід зазначити, що на сьогодні МВС організовує виконання вимог дозвільної системи через структурні підрозділи Національної поліції України у сфері обігу зброї.

Відповідно до Наказу МВС № 622 від 21 серпня 1998 року «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної й холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів» дозволи видаються підрозділами Національної поліції України у сфері обігу зброї на право ввезення з-за кордону та вивезення з України вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та боеприпасів до зброї, мисливського пороходу, вибухових матеріалів міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, підприємствам, установам, організаціям, господарським об'єднанням, а також іноземним фірмам на підставі міжурядових угод та договорів; придбання, зберігання, носіння та вивезення (за 5 днів до виїзду) з України вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та боеприпасів до неї іноземним громадянам, а також ввезення ними зброї та боеприпасів в Україну за клопотанням міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади України за погодженням із посольствами та іноземними представництвами країн, громадянами яких є зазначені особи; полювання, на конкретно визначений термін, за клопотанням користувачів земельних ділянок і мисливських угідь; відкриття та функціонування республіканських складів вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, боеприпасів до неї й вибухових матеріалів, пунктів вивчення матеріальної частини зброї, правил поводження з нею та застосування; зберігання й носіння нагородної зброї.

Підрозділи Національної поліції України у сфері обігу зброї, здійснюючи в повному обсязі функції дозвільної системи, може видавати й інші дозволи, передбачені Інструкцією [3].

Відповідно до п. 12.2 вище зазначеного Наказу МВС, для одержання в органах внутрішніх справ дозволу на придбання вогнепальної зброї подаються такі документи: письмове клопотання стосовно отримання дозволу на ім'я керівника органу внутрішніх справ; три фотокартки розміром 3x4 см; дублікат дозволу на придбання зброї з відміткою магазину про продану зброю або інший документ, що засвідчує джерело надходження та приналежність зброї; платіжне доручення (квитанцію) банку про оплату послуг за реєстрацію зброї; копію договору страхування, якщо такий не надавався під час отримання дозволу на придбання зброї.

Уважаємо, що особливості одержання в органах внутрішніх справ дозволу на придбання мисливської нарізної, комбінованої, гладкоствольної, пневматичної зброї, арбалетів, колекційної холодної зброї та перереєстрації зброї не потребують окремого розгляду.

Друга стадія дозвільного провадження - це безпосереднє вичення компетентним органом публічної адміністрації поданих документів або обстеження приміщень, речей щодо відповідності їх вимогам дозвільної системи.

Облік власників мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, а також холодної зброї здійснюється в спеціальній книзі обліку.

На кожну особу, яка володіє вогнепальною мисливською, пневматичною, а також холодною нагородною зброєю (крім відомчої зброї), заводиться особова справа. Особові справи власників нарізної вогнепальної зброї ведуться в управліннях (відділах, підрозділах) Національної поліції України у сфері обігу зброї.

Особова справа власника зброї містить такі документи: письмове клопотання про видачу дозволу на право придбання, а також зберігання й носіння за кожну одиницю зброї окремо; картку-заяву; корінець дозволу на придбання зброї або інші документи, що засвідчують факт придбання зброї; матеріали перевірки власника зброї, рапорт, довідки про перевірку за оперативними обліками, обліками медичних установ тощо; платіжне доручення (квитанцію) про оплату послуг за реєстрацію (перереєстрацію) зброї; копію договору страхування.

Особові справи власників указаної зброї зберігаються в працівника, який здійснює дозвільну систему й розташовуються в алфавітному порядку для зручності користування.

У чергових частинах підрозділів Національної поліції України у сфері обігу зброї працівником, який здійснює дозвільну систему, ведеться картотека власників мисливської вогнепальної, пневматичної та холодної зброї, яка використовується для перевірки осіб, затриманих за правопорушення, а також для інформування нарядів поліції. Працівниками чергової частини може вестися комп'ютерний облік власників зброї.

Дозволи на придбання зброї видаються органами внутрішніх справ після пред'явлення громадянами паспорта або документа, який засвідчує особу. Невикористані дозволи мають бути повернені в підрозділи Національної поліції України у сфері обігу зброї.

Підрозділ Національної поліції України у сфері обігу зброї в місячний термін розглядає документи і видає дозвіл на придбання газових пістолетів (револьверів) або мотивовано відмовляє в ньому. Відмову у видачі дозволу може бути оскаржено в судовому порядку відповідно до чинного законодавства.

Військовослужбовці Збройних Сил України та інших військових формувань, а також особи рядового й начальницького

складу підрозділів Національної поліції України у сфері обігу зброї одержують дозволи на придбання, зберігання мисливської, гладкоствольної, нарізної, комбінованої вогнепальної, пневматичної й холодної зброї після подання відповідного рапорту, довідки з місця роботи, платіжного доручення (квитанції) банку про оплату послуг за видачу такого дозволу та заповненої картки-заяви.

Бланк посвідчення на право зберігання та носіння зброї може бути виготовлений із полімерних матеріалів у вигляді пластикової картки й отриманий з іншим бланком посвідчення на вибір заявника.

Усі види дозволів на придбання, зберігання, перевезення та використання спеціально визначених предметів і матеріалів, а також відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, мають зберігатися в підрозділах дозвільної системи у місцях, що виключають доступ до них сторонніх осіб.

Наступною є стадія прийняття рішення про видачу дозволу на відповідну діяльність.

Рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії приймається компетентним органом Національної поліції України протягом місяця після отримання висновків державних експертиз поданих документів та акту інспекційного обстеження.

Не пізніше ніж у 10-денний строк після прийняття рішення компетентний орган Національної поліції України видає заявникові дозвільний документ або направляє письмове повідомлення про відмову у видачі такого із зазначенням причин відмови та умов повторного розгляду заяви.

Повідомлення про прийняття рішення про видачу дозвільного документа або про відмову у його видачі надсилається (видається) заявникові в письмовій формі протягом трьох робочих днів із дати прийняття відповідного рішення.

Національна поліція України не видає дозволи на придбання, зберігання (носіння) зброї, а видані дозволи анулюються за наявності таких факторів: висновку (довідки) медичного закладу (лікувально-кваліфікаційної комісії), встановленої форми, який свідчить про те, що особа за станом здоров'я не може володіти спеціальними засобами самооборони; відомостей про систематичне порушення особою громадського порядку, зловживання спиртними напоями, вживання наркотичних речовин без призначення лікаря; пред'явлення такій особі обвинувачення у вчиненні злочину, а також засудження до позбавлення волі; не погашеної або не знятої судимості з особи за тяжкий злочин або злочин, скоєний із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових матеріалів або спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії у встановленому порядку; умовного засудження особи з випробувальним терміном або засудження до виправних робіт; вироку народного суду щодо такої особи, виконання якого відтерміновано.

Про анулювання дозволу на зберігання (носіння) зброї на підставах, зазначених підрозділами Національної поліції України виноситься мотивована ухвала, яка затверджується начальником підрозділу Національної поліції України або особою, що виконує його обов'язки.

Четвертою стадією такого провадження є оскарження та опротестування прийнятого рішення (факультативна).

Дії та рішення посадових осіб компетентних органів публічної адміністрації дозвільної системи, пов'язані з відмовою у видачі дозвільного документа, його анулюванням і вилученням підконтрольних предметів, матеріалів і речовин,

закриття підприємств, майстерень і лабораторій, виконання інших функцій щодо здійснення дозвільної системи, може бути оскаржено в порядку, установленому для оскарження неправомірних дій органів публічної адміністрації та їхніх посадових осіб, які обмежують права громадян.

П'ятою стадією є виконання рішення. Дозволи на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, видаються керівникам підприємств, установ й організацій, а також громадянам терміном на 3 роки. Дозволи на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин видаються на строк до 3 місяців. У разі втрати або крадіжки зброї власник зобов'язаний негайно повідомити про це підрозділи Національної поліції України [8, с. 164].

Про анулювання дозволу на зберігання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї підрозділи Національної поліції України виносяться мотивований висновок, який затверджується начальником органу внутрішніх справ. У висновку викладаються підстави й мотиви прийняття такого рішення [7, с. 24-34].

Таким чином, процедура публічних послуг, що надаються Національною поліцією України у сфері обігу зброї є складним процесом і вимагає від громадянина наявності переліку документів. З іншого боку, держава повинна забезпечити належний громадський порядок та безпеку для громадян нашої держави.

Література:

- Діяльність рахункової палати в 2016 році. Офіційний веб-сайт Мультимедійної платформи інововлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/tag-rahunkova-palata>
- Про право власності на окремі види майна: Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 року № 2471 – XII / Верховної Ради України. 1992. №35. Ст. 517 (з наступними змінами та доповненнями). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної й холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС № 622 від 21.08.98. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Про заходи упорядкування державних, у тому числі адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.09 № 737. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Проект Адміністративно-процедурного кодексу України (реєстр № 2789 від 18.07.2008 р.). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися органами та підрозділами Міністерства внутрішніх справ: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
- Лебеза Є.О., Чуриков Д.С. Адміністративні послуги міліції громадської безпеки у сфері обігу зброї та спеціальних засобів; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ. 2010. 48 с.
- Лебеза Є.О. Адміністративні послуги, що надаються міліцією громадської безпеки: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Дніпро, 2015. 263 с.

Нечаев В. Э. Процедура предоставления публичных услуг Национальной полиции Украины в сфере оборота оружия

Аннотация. Статья посвящена изложению процедуры предоставления публичных услуг Национальной полицией Украины в сфере оборота оружия. Рассматриваются стадии указанной процедуры в сфере оборота оружия.

Ключевые слова: услуга, оружие, стадии, процедура, публичные услуги, предоставляемые Национальной полицией Украины в сфере оборота оружия.

Nechaev V. Procedure for providing public services by National Police of Ukraine in the field of military assembly

The scientific article is devoted to the coverage of the procedure for the provision of public services provided by the national police of Ukraine in the field of arms circulation. The stages of the procedure for providing public services provided by the National Police of Ukraine in the field of arms circulation are considered.

Key words: service, weapon, stages, procedure, public services provided by the national police of Ukraine in the sphere of arms circulation.